

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. (8 5) 203 4407,
faks. (8 5) 203 4692, el. p. info@enmin.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2019-09-16 Nr. (12.6-14)3-1314

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS IŽDO ĮSTATYMO NR. I-712
10¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS
ĮMONĖS IGNALINOS ATOMINĖS ELEKTRINĖS EKSPLOATAVIMO NUTRAUKIMO
FONDO ĮSTATYMO NR. IX-466 PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO
PROJEKTŲ IR SU JAIS SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ PATEIKIMAS**

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija) parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei (toliau – Vyriausybė) svarstyti Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 10¹ straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymo, Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430 3 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo Nr. I-1613 32 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 13¹ straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo įstatymo Nr. VIII-1661 4 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų papildomų užimtumo ir socialinių garantijų įstatymo Nr. IX-1541 12 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo Nr. X-1212 2 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 30 d. nutarimo Nr. IX-912 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektus (toliau – Projektai).

Projektų tikslas – nustatyti lėšų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti kaupimo tvarką, supaprastinti ir optimizuoti Ignalinos atominės elektrinės (toliau – IAE) eksploatavimo nutraukimo finansavimo mechanizmą ir sumažinti administracinę naštą Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondą (toliau – Fondas) valdančiai ir administruojančiai institucijai ir Fondo lėšų kaupimo, planavimo, investavimo, skyrimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės mechanizme dalyvaujančioms institucijoms, likviduojant Fondą.

Teikiame apibendrintą informaciją apie Projektais sprendžiamas problemas, siūlomas problemų sprendimo priemones, priemonių kaštus ir naudą visuomenei:

I. Sprendžiama problema	Pagal Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos ¹ 20.3 papunktį baigiantis ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų saugojimo laikui (iki 2066 metų), ilgaamžės radioaktyviosios atliekos, kurios išliks pavojingos aplinkai tūkstančius metų, turi būti dedamos į giluminį atliekyną, kadangi šiuo metu tai yra vienintelis saugus ir tvarus ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų sutvarkymo būdas. Kitų pasaulyje pripažintų ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų sutvarkymo būdų nėra. Preliminariais duomenimis, giluminio atliekyno kaina yra 2 520 mln. eurų. Giluminio atliekyno įrengimo, ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų padėjimo į jį, atliekyno uždarymo ir uždaryto
-------------------------	---

¹ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1427.

	<p>atliekyno priežiūros finansavimas šiuo metu neužtikrintas, tai yra lėšos šiam tikslui nekaupiamos.</p> <p>Atidedant giluminio atliekyno įrengimo projektą, tai yra ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo darbų vykdymą ir jų finansavimo sprendimą, Direktyvos² nuostatos dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo finansavimo nebus tinkamai įgyvendintos, todėl bus pradėta pažeidimo procedūra ir Lietuvai gali būti skirta bauda, kurios skyrimas neatleis valstybės nuo išipareigojimo tinkamai įgyvendinti Direktyvą. Be to, šiuo metu ilgaamžės radioaktyviosios atliekos yra saugomos laikinose saugyklose, kurių eksploatavimo laikui pasibaigus ir nesant galimybės galutinai sudėti atliekas į giluminį atliekyną, reikės rasti kitus laikino saugojimo sprendimus, pvz., vėl sudėti į naujus laikino saugojimo konteinerius. Skaičiuojama, kad lėšų poreikis pakartotinai perkrauti radioaktyvias atliekas laikinam saugojimui mažiausiai kainuotų 1 100 mln. eurų, t. y. beveik pusę giluminio atliekyno kainos.</p> <p>Fondas yra praradęs savo aktualumą, o tęsiama jo veikla reikštų neefektyvų nacionalinio IAE eksploatavimo nutraukimo finansavimo resursų naudojimą:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Nuo 2010 m. sausio 1 d., t. y. VĮ Ignalinos atominės elektrinės (toliau – VĮ IAE) nustojus gaminti elektros energiją, Fondas papildomas tik pajamomis, gautomis už įmonės parduotą turtą, kurios pastaraisiais metais sudaro iki 2 mln. eurų per metus ir yra didžiausios VĮ IAE gaunamos pajamos. Vykdam VĮ IAE veiklai nebereikalingo turto pardavimą yra patiriamos sąnaudos, tad visas gautas pajamas pervesdama į Fondą įmonė kasmet padidina savo nuostolį. Vadovaujantis Fondo įstatymo³ 5 straipsnio 3 dalies nuostatomis, vienintelis nuolatinis Fondo pajamų šaltinis – lėšos, gautos pardavus VĮ IAE turtą, – gali būti naudojamas tik įmonės veikloms finansuoti ir Fondo administravimo išlaidoms padengti, todėl netikslinga tęsti Fondo veiklą ir administruoti pačios įmonės uždirbtas ir naudojamas lėšas. – Fondo 2019 metų sąmatoje numatoma, jog metų pabaigoje Fondo lėšos bus visiškai išnaudotos (likutis sudarys 0 eurų), o kitų šaltinių reikšmingai papildyti Fondą nėra. – Fondo lėšos 2015–2018 m. kasmet sudarė apie 3 proc. visų IAE eksploatavimo nutraukimo išlaidų, tad Fondo lėšos sudaro tik nedidelę IAE eksploatavimo nutraukimui finansuoti skiriamų lėšų dalį. – Fondo įstatymo 8 straipsnyje numatyta, kad Fondas gali būti likviduojamas užbaigus IAE eksploatavimo nutraukimo darbus, į atliekynus sudėjus radioaktyvias atliekas ir užtikrinus uždarytų atliekynų institucinės priežiūros finansavimą. IAE eksploatavimo nutraukimas daugiausia (iki 86 proc.) finansuojamas iš Europos Sąjungos finansinės paramos lėšų, vadovaujantis 4 protokolo prie Lietuvos stojimo į Europos Sąjungą akto nuostatomis. Lietuvos
--	---

² 2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyvos 2011/70/Euratomas, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema.

Europos Komisija 2018 m. gegužės 17 d. pranešimu dėl Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūros Nr. 2018/2016 dėl nurodytos Direktyvos netinkamo taikymo nurodė, kad Lietuvos Respublika nesilaiko Direktyvos 9 straipsnio ir 12 straipsnio 1 dalies h ir i punktų nuostatų, kadangi Lietuvos Respublikos pateiktoje panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo nacionalinėje programoje trūksta su ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų finansavimo mechanizmais susijusių nuostatų.

³ Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymas Nr. IX-466.

	<p>nacionalinis finansavimas skiriamas iš valstybės biudžeto lėšų, VĮ IAE nuosavų lėšų ir Fondo. Trumpaamžių radioaktyviųjų atliekų tvarkymas ir dėjimas į atliekynus laikomas IAE eksploatavimo nutraukimo dalimi ir finansuojamas iš tų pačių šaltinių. Ilgaamžėms radioaktyviosioms atliekoms, įskaitant panaudotą branduolinį kurą, tvarkyti ir dėti į atliekyną ir uždarytų atliekynų priežiūrai finansuoti Fondo lėšų nepakanka ir šie poreikiai bus finansuojami iš Rezervinio (stabilizavimo) fondo (toliau – Rezervinis fondas) lėšų, priėmus kartu teikiamus teisės aktų projektus. Dėl šių priežasčių laikytina, kad Fondo likvidavimo sąlygos iš esmės yra įgyvendintos, tad Fondas yra praradęs savo aktualumą ir nėra tikslinga tęsti šio Fondo veiklos.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>Radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti (atliekoms apdoroti, vežti, padėti į atliekyną, atliekynui uždaryti ir uždaryto atliekyno priežiūrai atlikti) finansavimo lėšas siūloma pradėti kaupti Rezerviniame fonde, kasmet pervedant šiam tikslui į atskirą Rezervinio fondo sąskaitą ne mažiau kaip 25 proc. gautų į valstybės biudžetą valstybės valdomų įmonių dividendų (tai yra ne mažiau nei 50 proc. nuo gautų į Rezervinį fondą valstybės valdomų įmonių dividendų). Vėliau, atsižvelgiant į faktinę sukauptą pinigų sumą radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti ir (ar) į patikslintą giluminio atliekyno įrengimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo finansavimo poreikį, būtų sprendžiama dėl nurodytų darbų finansavimo kitų šaltinių lėšomis.</p> <p>Nurodytas sprendimas pateiktas atsižvelgiant į tai, kad pasiūlytas lėšų kaupimo būdas neturėtų sukurti perteklinės finansinės naštos ateities kartoms, tačiau turėtų užtikrinti, kad būtų sutvarkytos visos susidarancios ilgaamžės radioaktyviosios atliekos ir pasiūlytas finansavimo šaltinis turėtų daryti kuo mažesnę poveikį valdžios sektoriaus finansams ir visuomenei.</p> <p>Siūloma likviduoti aktualumą praradusį Fondą ir pripažinti netekusiu galios Fondo įstatymą, o vienintelį Fondo pajamų šaltinį – lėšas, gautas už VĮ IAE parduotą turtą, – kaupti VĮ IAE sąskaitoje ir naudoti IAE eksploatavimo nutraukimo poreikiams pagal įmonės išlaidų sąmatą, kurią kasmet su įmonės valdybos pritarimu tvirtina energetikos ministras ir kurios vykdymą prižiūri valdyba ir Energetikos ministerija. Tokiu būdu, priėmus šį siūlomą įstatymo projektą, bus supaprastintas ir optimizuotas IAE eksploatavimo nutraukimo finansavimo mechanizmas, leidžiantis efektyviau ir tikslingiau naudoti nacionalines lėšas, ir sumažinta administracinė našta Fondą valdančiais ir administruojančiais institucijai ir Fondo lėšų kaupimo, planavimo, investavimo, skyrimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės mechanizme dalyvaujančioms institucijoms.</p>
III. Priemonių kaštai	<p>Projektų nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų nereikės, tačiau Projektai sudarys prielaidas sutaupyti Fondui administruoti išleidžiamas lėšas (per pastaruosius trejus metus vidutiniškai sudarė 68,6 tūkst. eurų kasmet), išvengti Fondo valdymo ir audito išlaidų, neigiamų palūkanų išlaidų (per pastaruosius trejus metus vidutiniškai sudarė 6,3 tūkst. eurų kasmet), išvengti ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų perkrovimo (tai leis sutaupyti mažiausiai 1 107,5 mln. eurų), galimos baudos dėl netinkamo Direktyvos</p>

	įgyvendinimo.
IV. Nauda visuomenei	Priėmus Projektus būtų sumažinta radionuklidų sklaidos aplinkoje rizika, nepalikta ateities kartoms nepelnyta ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo našta, tai yra laiku būtų užtikrintas giluminio atliekyno įrengimo projekto ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo finansavimas, Direktyvos nuostatų įgyvendinimas, būtų išvengta ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sąnaudų didėjimo (mažiausiai 1 107,5 mln. eurų). Optimizuotas IAE eksploatavimo nutraukimo finansavimo mechanizmas leistų efektyviau naudoti nacionalines lėšas saugiam ir efektyviam IAE eksploatavimo nutraukimo procesui užtikrinti.

Išsamesnė informacija apie Projektus pateikta aiškinamajame rašte dėl Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 10¹ straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektų ir su jais susijusių teisės aktų projektų.

Priėmus Projektus neigiamų pasekmių nenumatoma.

Projektai neprieštarauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai ir Europos Sąjungos teisės aktams.

Projektai skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Projektai buvo pateikti Lietuvos Respublikos finansų ministerijai (toliau – FM), Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai (toliau – TM), Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai (toliau – VATESI) ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai (toliau – SADM) išvadoms gauti. VATESI suderino Projektus be pastabų. Į FM pastabas atsižvelgta. Į TM pastabas atsižvelgta, išskyrus vieną pastabą, kuri įvertinta Projektų derinimo pažymoje. SADM per nustatytą terminą išvadų nepateikė. Visuomenės pastabų negauta.

Projektus parengė Energetikos ministerijos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo skyrius (vedėja Asta Žalnieriūtė, tel. (8 5) 203 4684, papild. 1, el. p. asta.zalnieriute@enmin.lt, tiesioginė rengėja – patarėja Patricija Ceiko, tel. (8 5) 203 4684, papild. 2, el. p. patricija.ceiko@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 10¹ straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymo, Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430 3 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo Nr. I-1613 32 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 13¹ straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo įstatymo Nr. VIII-1661 4 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų papildomų užimtumo ir socialinių garantijų įstatymo Nr. IX-1541 12 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo Nr. X-1212 2 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 30 d. nutarimo Nr. IX-912 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.

2. Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 10¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.

3. Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 10¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.

4. Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas, 1 lapas.

5. Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
6. Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
7. Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo Nr. I-1613 32 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
8. Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo Nr. I-1613 32 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
9. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 13¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
10. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 13¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
11. Lietuvos Respublikos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo įstatymo Nr. VIII-1661 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
12. Lietuvos Respublikos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo įstatymo Nr. VIII-1661 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
13. Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų papildomų užimtumo ir socialinių garantijų įstatymo Nr. IX-1541 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
14. Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų papildomų užimtumo ir socialinių garantijų įstatymo Nr. IX-1541 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
15. Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo Nr. X-1212 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
16. Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo Nr. X-1212 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
17. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 30 d. nutarimo Nr. IX-912 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas, 2 lapai.
18. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 30 d. nutarimo Nr. IX-912 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto lyginamasis variantas, 2 lapai.
19. Aiškinamasis raštas dėl Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 10¹ straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektų ir su jais susijusių teisės aktų projektų, 10 lapų.
20. Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 10¹ straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektų ir su jais susijusių teisės aktų projektų derinimo pažyma, 1 lapas.

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas